

Upravništvo Ljubljana, Knafljeva
ulica 5 — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126

Inseratni oddelak: Ljubljana, Selc-
burgova ul. 3 — Tel. 3492, 2492.

Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11 — Telefon št. 2455

Podružnica Celje: Kocanova ulica št.
2. — Telefon št. 190

Člani pri post. ček zavodih: Ljub-
ljana št. 11 842, Praga čisto 78.180,
Wien št. 105.241

JUTRO

Naročnina znanstveni list 45.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126 Maribor,
Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
Telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo — Oglasi
po tarifu

Vošnjakova doba

Včeraj smo posvetili svojo kulturno rubriko spominu dr. Jožeta Vošnjaka, slovenskega narodnega voditelja in bučarja, ki je na včerajšnji dan pred sto leti nastopil svojo življenjsko pot, vso posvečeno slovenskemu narodu.

Slovenci ne gledamo radi v preteklost. Ni to morda lastnost, s katero bi se smeli posebno pohvaliti, pa je razumljiva, če se pogledamo v narodno usodo v času izpred osvobodjenja. Naša nacionalna zgodovina beleži ubogo malo veselih, nade vzbujajočih period. Vse naše takratno življenje vzbujalo občutke, ki jih je formuliral naš pevec lapidarno in brez olepševanja: »Bridka žalost me prešine, če se spominam domovine«. Zato je naravno, da upiramo rajši svoj pogled naprej, novim možnostim nasproti in si ne kalimo razpoloženja z bridkimi in nelepimi spomini na tuji jarem in na lastne grehe.

Vendar imamo tudi v naši zgodovini dobe, ki so kakor solnčni otočki sreči mraka in megle. Tu je pred vsem doba našega narodnega prebujenja, leta, ko smo tako rekoč politično shodili in smo usmerjali svoje prve negotove, pa vendar samostojne korake v svet, morda še ne prav vedoč kam, pa vendar z zavestjo, da smo, da živimo in da imamo pravico, neovirani hoditi svojo lastno življenjsko pot. Nekaj romantično ganljivega obsega one naše dni in može, ki so takrat vodili in se borili, se nam zde kakor mladeniči, morda načelno netržore, pa vendar polni entuziazma in idealizma, bolj poetični kakor bojevnik.

Važno in razveseljivo poglavje v naši narodni zgodovini tvori ta doba. Mnogo se lahko naučimo iz nje, črpamo novih sil za vztrajno delo na korist narodne skupnosti. Koristno nam je to po-
čutje, ko se zdi, kakor da mnogi tiskom vsakdanjih skrbi izgubljamo pogled in duševno ravnotežje, se zopet mnogi drugi vdajajo tu ali pričakujejo rešitve od raz-
govorov. Zato je ne le v redu, mar-
potrebno, da se še pomudimo
dobi slovenskega prebujenja,
jmarkantnejši predstavnik je
Vošnjak.

Vošnjakova doba l. 1848. je za Slo-
la brez globljih učinkov in ni
zila naše ljudske ideje. Pač
dila krog mladih idealistov,
med njimi, in jih naučila z
očni gledati na svoj narod.
ih letih zopetne reakcije pa
ali meri po zaslugi avstrijs-
v Italiji — tudi v narod-
začela razganjati stoletno
jačja slutnja narodne svota-
je prišel čas za Voš-
rog mladih, l. 1848. vzbu-
nih delavcev.

Vošnjakova doba prebujenja
i taborov, ki še čakajo
njanja. Mladi buditelji so
slovenskosti na kmečke mase.
Tudi množice so se zbirale in po-
božno poslušale taborske zveze Vošnjaka,
Zarnika, Raiča in druge. Takrat je
padlo seme nacionalne zavednosti in ljube-
zni do svoje zemlje in jezika na neiz-
merno narodno njivo. Seme je vzkliklo in
zraslo je iz nezavedne, nepoučene mno-
žice narodna individualnost. Vošnjak
sam zaključuje svojo znano brošuro o
taborih z besedami: »Osem taborov smo
Slovenci v kratkem času (1868—1869)
imeli. Udeležilo se je teh taborov skupaj
več ko 90.000 Slovencev. Enoglasno iz-
rečena terjatev vseh je zedinjena Slove-
nija. Le-ta je temeljni kamen našemu
blagostanju; zato jo bomo kakor do-
zdaj, tirjali tudi za naprej in ne prene-
hali trkati, dokler se nam duri ne od-
pro.«

Vošnjak je sicer le prekmalu doživel
razočaranja, da je postala »zedinjena
Slovenija« le stereotipna programska re-
čenica brez življenjske vsebine, ker po-
znejša generacija ni več vanjo verovala.
Toda »zedinjena Slovenija«, od tabor-
skih govornikov resno mišljena in od
množice z vero sprejeta, je postala bla-
goslov za naš narod. Bila je zmaga nad
našim najhujšim sovražnikom, nad pro-
vincializmom. Podrla je plotove avstrijs-
skih »kronovin«, ustvarila iz Kranjcev,
Štajercev, Korošcev Slovence, rodila je
v najhujših masah zavest in čut sloven-
ske skupnosti in enote.

V šestdesetih in sedemdesetih letih na-
rodno delo ni bilo diferencirano. Kdor
je veljal za voditelja, je moral biti po-
litik, pisatelj, novinar, narodni gospo-
dar. Prijeti je moral sploh za vsako de-
lo. Vošnjak ni bil izjema, udeleževal se
je na vseh poljih, toda leposlovje, no-
vinarstvo, narodna ekonomija so bila
pri njem samo sredstva narodne politi-
ke, kateri je veljalo vse njegovo delo in
navdušenje. Koliko se je v tej naši mla-
di dobi snovalo načrtov in polazalo te-
meljev. Ustanovitve »Slovenskega Na-
roda« in prve slovenske tiskarne v Ma-
taboru, »Slovenska Matica«, »Pisatelj-
sko društvo«, pozneje »Dramatično dru-
štvo« in še mnogo uspešnih ali neuspešnih
poskusov narodne organizacije, vse ima
osnove v kipeči dobi narodnega prebu-

RAZOČARANA ITALIJA

Razgovori Mussolinija in sira Johna Simona niso rodili pričakovane uspeha za Italijo — Imeli so le informativen značaj

Pariz, 4. januarja. r. Razgovori Mus-
solinija in angleškega zunanjega mini-
stra Simona so bili davi zaključeni in
je nocoj angleški državnik zapustil več-
no mesto. Kakor kažejo vsi znaki, se
pričakovanja, ki jih je stavila na ta se-
staneček Italija, niso uresničila. Pač pa
se je pokazalo, da rimska diplomacija
ne more najti izhoda iz zagate, v kate-
ro jo je zavedla spekulativna revizio-
nistična akcija, pri kateri se je Rim vse
preveč vezal na Berlin. Sestaneček ita-
lijskega in angleškega državnika že
zaradi tega ni mogel roditi zaželenih
in pričakovanih uspehov, ker so pre-
vladovali na obeh straneh določa drugi
cilji. Angleški zunanji minister je že od
vsega početka hotel izkoristiti priliko
svojega bivanja v Italiji zgolj za to, da
izve za stališče Italije v aktualnih med-
narodnih problemih. Dočim je šef ita-
lijske vlade smatral, da mu bo pri tej
priliki uspelo prepričati predstavnika
odločujoče velesile o pravilnosti nazo-
rov, ki jih zastopa fašistična Italija. Re-
zerviranost fašističnega tiska in ko-
mentarji londonskih listov pa pričajo,
da Mussolini v tem svojem pričakova-
nju ni uspel ter da more rimska diplo-
macija ta sestaneček beležiti le kot ena-
ga svojih novih neuspehov. Pozitiven
rezultat rimskih razgovorov pa je v
tem, da se je mogel Rim zopet enkrat
prepričati, da dominira v mednarodni
politiki stališče Pariza ter da Anglija ni
več voljna slediti na stranske poti, ki
jih v zadnji dobi tako rada utira faši-
stična diplomacija.

Le z Ženevo

Rim, 4. januarja. r. Kakor je pokazal po-
tek razgovorov angleškega ministra Si-
mona in predsednika italijanske vlade, je bil
glavni namen tega sestanka, pridobiti An-
glijo za to, da bi se po neuspehi akcij za
rušenje Društva narodov vendarle uveljavil
pakt štirih kot bodoči odločujoči činitelj
v evropskih mednarodnih vprašanjih. Mus-
solini je skušal Simonu dokazati, da ne bo
po nobeni drugi, poti mogoče doseči spora-
zuma v pogledu razorožitve, kakor da se
to vprašanje najprej reši v okviru pakta
štirih velesil in šele potem raztegne na
ostale države, članice Društva narodov.
Pri tem je Mussolini po informacijah iz
angleških krogov zastopal stališče, da je
treba Nemčiji priznati enakopravnost v
pogledu oborožitve in vsaj deloma ustredi
njemu zahtevam. Njegovi argumenti pa
nikakor niso mogli prepričati g. Simona,
ki je znova poudaril stališče Anglije, da
se docela strinja z naziranjem Francije
po katerem je mogoča rešitev razorožitve-
nega problema samo v okviru Društva na-
rodov, kamor se mora vrniti Nemčija,
ako ji je res kaj na tem, da se reši to
važno vprašanje splošno zadovoljivo. G.
Simon je obenem opozoril g. Mussolinija,
da je docela nemogoče misliti, da bi se to
vprašanje dalo rešiti brez sporazuma z

Malu antanto in ostalimi zavezniki Fran-
cije. Anglija ne nasprotuje predlogu, da
bi se mogli vršiti prehodni razgovori med
velesilami, toda definitivni sklepi brez so-
delovanja drugih držav so tudi za Anglijo
nesprejemljivi.

Videč, da je v tem pogledu naletel na do-
kaj jasno odklonilno stališče, je g. Musso-
lini opustil nadaljnje razmišljanje o svo-
jih znanih predlogih v pogledu reforme
Društva narodov, in se je tega problema
dotaknil le mimogrede. Pač pa je skušal
kar najbolj angažirati g. Simona za pro-
blem gospodarske sanacije Podunavja v
smislu znanih italijanskih predlogov, pri
čemer je zastopal mnenje, da bi se moglo
to vprašanje rešiti tako, da bi se pred-
vsem uvedel preferenčni sistem med Av-
strijo in Madžarsko. S tem bi se po mne-
nju Mussolinija postavili temelji za nadalj-
njo akcijo potom priključitve ostalih za-
interesiranih srednjeevropskih držav. Ita-
lija bi v to svrhu dovolila ustanovitev
svobodnih luk na Reki in Trstu, da bi se
tako ves izvoz teh držav usmeril preko
teh luk. G. Simon je vzel ta predlog g.
Mussolinija na znanje, opozoril pa ga je
obenem na to, da obstaja temelj gospo-
dskega sodelovanja v Podunavju že v Mali
antanti, ki baš sedaj pripravlja odločilne
ukrepe za uresničenje tega načrta. V osta-
lem pa je bil g. Simon po mnenju italijan-
skih krogov skrajno rezerviran in je izra-
mno bolj vlogo poslušalca, kakor pa vlo-
go iniciatorja.

Zahteve Simona

London, 4. jan. r. Po informacijah tu-
kajšnjih dobro poučenih krogov je zuna-
jni minister Simon pri razgovorih v Rimu
zastopal naslednje stališče: 1. Definitivna
odločitev v vprašanju razorožitve je mo-
goca samo v okviru Društva narodov v Že-
nevi in so vsi drugi razgovori in pogajanja
zgolj pripravljalskega in informativnega
značaja. Zato se mora Nemčija, če hoče
sodelovati pri reševanju tako velikega pro-
blema, brezpogojno vrniti v Ženevo. — 2.
Anglija je pripravljena sodelovati pri vseh
razgovorih in pogajanjih, ki bi se vršili
med državami, da se razčisti situacija in
ustvari sporazum. 3. Anglija v načelu slej
kot prej priznava enakopravnost Nemčije,
toda to načelo se mora uveljaviti potem
razorožitve drugih, ne pa potom oborožit-
ve Nemčije. V vsakem primeru pa mora
Nemčija pristati na neomejeno medna-
rodno kontrolo.

Komentarji listov naglašajo, da v Rimu
ni prišlo do nikakih konkretnih sklepov
ali dogovorov. »Daily Mail« piše, da je go-
spod Simon v Rimu izrazil le željo, naj bi
Italija skupno z Anglijo zastavila vse si-
le, da pride do čimprejnjega zblizanja
med nemškimi in francoskimi stališčem.
V ostalem »Daily Mail« enako kakor ostali
angleški listi zastopa mnenje, da je spora-
zum o razorožitvi mogoč le ob sodelovan-
ju vseh zainteresiranih držav. V splošnem
se angleški listi nadejajo, da bo prihod-
nje zasedanje Društva narodov nudilo ev-
ropskim državljanom priliko, da podrobno
izmenjajo misli in iščejo poti do spora-
zuma. Vsekakor pa je jasno meni list, da

je rimski sestaneček le en vzrok več, da se
Nemčija čim prej vrne v Ženevo.

Ponesrečen manever italijanske vlade

Pariz, 4. januarja. Kakor doznava ju-
kajšnji listi, je Mussolini, hoteč pridobiti
g. Simona za svoje načrte v pogledu uve-
ljavljenja pakta štirih, med drugim predla-
gal, naj bi se vselej, kadar se pojavi pred
Društvom narodov kak važnejši problem,
sklicala konferenca štirih, h kateri bi se
pritegnila tudi ona država, ki bi bila na
dotičnem problemu posebej zainteresirana.

V ostalem je sestaneček pokazal, da bi se
dal; Anglija in Francija le težko prepričati
o potrebi ponovne oborožitve Nemčije. Po-
kazalo se je, da je francoska spomenica
prepričala angleško vlado o pravilnosti
francoskega stališča, da je iskati rešitve
samo v tem, da se razorožitev drugih držav
prilagodi razorožitvi Nemčije, ne pa na-
robo. Sicer pa se vedno bolj jasno kaže
prozorni manever rimske vlade. Ko po dve-
letnih prizadevanjih ni uspela v svoji akci-
ji, da bi dosegla razorožitev Francije, Male
antante in drugih zaveznikov Francije, je
sedaj obrnila ladra in skuša doseči oboro-
žitev Nemčije, kar bi koncem koncev po-
menilo isto. Toda Anglija je po izkušnjah
zadnjih mesecev odločno proti ponovni
oborožitvi Nemčije in koncesije, ki jih je
ponudila Francija, predstavljajo maksimum,
na kar bi mogla pristati tudi Anglija, dasi
ni izključeno, da bi pristala morda na dru-
gačno modifikacijo. Gotovo pa je, da Angli-
ja v nobenem primeru ne bo pristala na
akcijo, ki bi ji v Evropi vezala roke. Rim-

Danes ob 20. bo v Ljubljani v veliki
dvorani na Taboru

manifestacijsko zborovanje

v proslavo 5. obletnice zgodovinskega šestojanuarskega manifesta
Zborovanje sklicenja sokolska društva,
organizacije Narodne odbrane in druga
nacionalna društva iz Ljubljane in oko-
lice.

Udeležite se te velike nacionalne
manifestacije v čim večjem številu!

ski razgovori niso rodili pričakovane
uspeha in jim ostane zgolj informativen
značaj.

Prazen komunike

Rim, 4. januarja. r. O včerajšnjih in da-
našnjih razgovorih Mussolinija in Simona
je bil izdan zelo kratek komunike, ki samo
ugotavlja, da je potekel razgovor v prija-
teljskem duhu in priprčnosti. Komunike ne
omenja niti enega vprašanja, o katerih sta
razpravljala.

Tudi fašistični tisk je proti pričakova-
nju molčel in se omejuje zgolj na ponatis
inozemskih poročil in komentarjev.

Simonov povratek v London

Rim, 4. januarja. r. Kakor se doznava iz
okoličnice angleškega zunanjega ministra Si-
mona, se na povratku v London ne bo
ustavil v Parizu, kakor je bilo prvotno na-
meravano. Potoval bo direktno v London
in bo prihodnji teden poročal na seji mini-
strskega sveta o svojih razgovorih v Rimu.
Na tej seji bodo proučili tudi celokupen
položaj in sprejeli nadaljnje sklepe o po-
stopanju angleških pooblaščenecv.

Konferenca Male antante odgodena

Vršila se bo v Zagrebu mesto 8. januarja še le med
20. in 30. januarjem

Beograd, 4. januarja. M. Ministra gg.
Jevtić in Titulescu sta imela danes med
vožnjo iz Zagreba do Vinkovcev več
ur trajajoč razgovor. Na podlagi razmo-
trivanja obeh državnikov je g. Jevtić v
dogovoru z g. Titulescu poslal češko-
slovaškemu zunanjemu ministru g. dr.
Benešu brzojavko, v kateri ga prosi,
nač bi se zasedanje konference Male an-
tante, ki je bilo določeno za 8. januar v
Zagrebu, odložilo za nekaj časa. Kon-
ferenca naj bi se vršila predvidoma
med 20. in 30. januarjem z istim dnev-
nim redom v Zagrebu.

Zagreb, 4. januarja. n. Davi ob 6.45 je
prispeel semkaj z brzovlakom iz Beograda
inugolovski zunanji minister g. Bogoljub
Jevtić, da se sestane z rumunskim zuna-
njim ministrom Titulescu, ki je včeraj
popoldne odpoval iz St. Moritza v Bukare-
što, kamor so ga pozvali zaradi nujnih po-
litičnih poslov. Zunanji minister g. Jevtić

se je nekaj časa pred prihodom ljublan-
skega brzovlaka šetal po peronu v družbi
bana dr. Ivana Perovića. Medtem je pri-
spel v Zagreb tudi rumunski poslanik g.
Guranescu, ki se je pridružil na postaji g.
Jevtiću in banu dr. Peroviću. Ob 11.50 je
prizvolil na zagrebško postajo brzovlak, ka-
teremu je bil priključen salonski voz ru-
munskega zunanjega ministra g. Titulescu.
Ministar g. Jevtić, ban dr. Perović in posla-
nik g. Guranescu so takoj vstopili v vlak in
podpravlili rumunskega zunanjega ministra.
Titulescu je izstopil iz vlaka in se dal na
prošnjo novinarjev v družbi ministra Jev-
tića, bana dr. Perovića, poslanika Guranecu-
sa in svojega spremljevalca fotografirati pred
vlakom. Nato se je spel umaknil v svoji va-
gon. Ban dr. Perović in rumunski poslanik
sta se tedaj od njega poslovila, oba zuna-
njega ministra pa sta v vlaku takoj pričela
razgovor, ki je trajal skoraj celo uro do
12.50, ko je brzovlak zapustil postajo. Mini-
stra Titulescu in Jevtić sta se peljala sku-
paj do Vinkovcev

Katastrofa pri Duchcovu

Nobenega upanja za rešitev pri eksploziji v premo-
govniku ponesrečenih rudarjev — Le 4 so se rešili

Duchcov 4. jan. g. Reševalna dela v ro-
vu »Nelson III« so trajala vso noč. Konč-
no je uspelo, da so spravili ventilatorje
zopet v pogon ter prezačili del rova
Glavnega rova pa se niso mogli prezačiti,
zaradi česar je še nemogoče priti v nje-
govo notranjost. Vodstvo reševalne akci-
je skuša sedaj prodreti v notranjost iz ro-
va »Salesiusa«, zveza med obema rovoma
pa je zaradi eksplozije zaprta in bodo reše-
valna dela trajala več časa. Od 132 pone-
srečenih rudarjev niso do popoldne dobili
nobenega znaka. Ker niso dobili z njimi
nobene zveze, skoraj ni nobenega upanja
se rešiti na ta način, da so takoj po eks-
ploziji pobeželi v smeri proti rovu za
zračenje. Samo tej okoliščini se morajo
zahvaliti, da so se rešili. Speljali so po 320
metrov dolgi pleteni lestvi ter so se zgru-

dili nezvestni, ko so prišli na površje.
Šele kasneje so mogli povedati podrobnos-
ti o veliki nesreči, vendar pa ničesar toč-
nega o njenih vzrokih.

Duchcov, 4. januarja. g. Po zadnjih vesteh
znaša število smrtno ponesrečenih rudar-
jev 146.

Praga, 4. jan. h. O vzrokih velike rudni-
ške katastrofe v Duchcovu se za sedaj ne
more reči ničesar določenega. Znam bodo
še e tedaj, ko bodo končana vsa poprav-
ljalska dela, torej šele v nekaj tednih. Go-
vori, da je prišlo do katastrofe zaradi ne-
previdnosti, poudarjajo, da je treba, da se
v modernem rudniku take eksplozije ne
smijo razširiti na glavne rove. V rovu
»Nelson III.« so bile eksplozije na dnevnem
redu, vendar pa jih niso posvečali potre-
bno pozornosti. Očividno je šlo bolj za eks-
plozijo rudnika kakor pa za varnostne
ukrepe

Praga, 4. jan. s. Kolikor se more pregle-
dati obseg katastrofe v premogovniku v
Duchcovu, se mora računati, da za pone-
srečene rudarje ni več nobenega upanja
rešitve. Danes so se z vsemi razpoložli-
vimi sredstvi nadaljevala reševalna dela.
Na dan so spravili pet trupel, ki jih skoraj
niso mogli identificirati. Reševalna dela bo-
bo trajala še nekaj dni ali pa celo še nekaj
tednov, ker jih ovirajo ogenj, strupeni pli-
ni in dim. Pred rovom čaka še vedno več
sto ljudi na poročila o usodi svojih sorod-
nikov in prijateljev, ki so zaprti v rovu.

Doslej so identificirali 6 trupel, med njimi
tudi truplo neke ženske, ki je naša smr-
tuna iaska, ko se je porušila neka stavba.
Po zadnjih računih je bilo v rovu v čas-
nesreči 140 rudarjev. Le štirje so se rešili.
Med zasutimi rudarji je 123 rodbinskih
očetov.

Trgovinski sporazum z Italijo podpisan

Včeraj je bil v Rimu podpisan naknadni sporazum
o dopolnitvi trgovinske pogodbe z Italijo

Rim, 4. januarja. M. Danes ob 17. sta
podpisala jugoslovenski poslanik g. Jo-
van Dučić in predsednik italijanske vlade
Mussolini naknadni sporazum o do-
polnitvi trgovinske pogodbe med Jugo-
slavijo in Italijo, sklenjene l. 1924. in
dopolnjene s sporazumom od 25. aprila
1932. Podpisu sporazuma so prisostvo-
vali načelnik jugoslovenske delegacije
za pogajanja dr. Pilja, državni podtajnik
zunanjega ministrstva dr. Suvič, šef
kabineta in pooblaščen minister
Alois, državni podtajnik ministrstva za
korporacije Aquinni, pooblaščen mi-
nister Tanarelli.

Rim, 4. januarja. M. Danes popoldne
je priredil jugoslovenski poslanik v Ri-
mu g. Jovan Dučić v palači Borghese
veliko kosilo na čast italijanskim in ju-

goslovenskih delegatom, ki so sodelo-
vali pri pogajanjih za revizijo trgovin-
ske pogodbe med Jugoslavijo in Italijo.
Z italijanske strani so bili med drugim
navzoči državni podtajnik ministrstva
za korporacije Aquinni, pooblaščen mi-
nister Tanarelli, direktor trgovinskega
oddelka zunanjega ministrstva Anti-
lotti, direktor carin Bagli ter več viš-
jih uradnikov zunanjega, trgovinskega
in kmetijskega ministrstva, kakor tudi
trgovinski ataše italijanskega poslani-
štva v Beogradu Benedetti. Po mošte-
vilno je bilo zastopana jugoslovenska
delegacija z načelnikom kmetijskega
ministrstva g. dr. Piljo na čelu ter ce-
lokupno osobe jugoslovenskega poslani-
štva.

naša javnost pozna pred vsem kot pisa-
telja romanov in ljudskih povesti, je bil
ena naših najmočnejših političnih osebnosti.
Kljub temu, da ni stopal iz zatijša
svoje redakcije, je bil v nacionalni po-
litiki svoje dobe avtoriteta, ki je dajala
smer.

Po prezgodnji Jurčičevi smrti je pr-
votna ravna politična linija začela po-
jemati. Prišli so domači boji, vzgale so
se strasti in vrhovno načelo narodne
dolžnosti in podreditve vseh vprašanj
pod najvišji princip narodnega interesa
ni bilo več napisani, pa neizpremenljivi
zakon Vošnjak je še ostal in vztrajal
na mestih, kamor ga je priklepal
zavest prevzete dolžnosti, toda polago-
ma mu je prihajala zavest da sloven-
skega sveta ne razume več in da novi
rod ne razumeva njega. Umikal se je
vedno bolj v ozadje, prišla so še osebna

jenja in povsod srečavamo v prvih vr-
stah Jožeta Vošnjaka.

Pred vsem pa je tu politično delo, ki
ga je neumorno opravljaj, kjer ga je bi-
lo treba. Bil je občinski svetnik v Ljub-
ljani, deželni poslanec in odbornik na
Kranjskem, deželni poslanec na Štaier-
skem, poslanec v dunajskem državnem
zboru. Nobeno mesto mu ni bila sineku-
ra ali samo zadostitev osebne ambicije.
Ni čuda, da za svojo osebo in za svoje
interese ni našel časa, in skoro traji-
no se čuje, da si mož tako velikih da-
rov in tako izredne delavnosti ni pri-
dobil niti onega skromnega blagostanja,
ki si ga je pred vojno ob »kromnem«
naporu lahko pridobil do malega vsak po-
prečni meščan.

Velik vpliv je imel na Vošnjaka deset
let mlajši Jurčič, s katerim ga je vezalo
intimno prijateljstvo. Josip Jurčič, ki ga

Kaj se pripravlja v Sredozemskem morju

Strategične tajnosti okoli največje španske pomorske trdnjave

Španska vlada je nedavno izdala naredbo, ki dovoljuje tujcem obisk Balearskih otokov, Mallorca, Minorca in Ibiza le s posebnim dovoljenjem v potnem listu. Pa še takšni turistični obiski so časovno omejeni. Kdor pa hoče na imenovanih otocih prebiti dalj časa, mora vložiti posebno prošnjo, kateri ugotovi špansko notranje ministrstvo le po tehtnem predurku in v najnujnejših primerih.

Vlada Španije je ob istem času, ko je postrčila pogoje za obisk in bivanje na Balearih, tudi ojačila ondotno policijo, ki ima v prvi vrsti nalog, opazovati tujce in poročati o njih kretanju notranjemu ministrstvu. Ker imajo Balearski otoki mlo podnebje ter so tudi v pokrajinskem pogledu ena izmed redkih krasot evropskega sveta, ni treba tja ravno posebno vabiti tujcev. Tisti, ki so naveličani mondenskega življenja na rivieri in si želijo miru in počitka bolj aego zabave in hrupa, prihajajo že od nekdaj najraje na Balears. Privlačnost tega otočja pa je tudi v tem, da se živi na njem zelo poceni. In Španija se nikakor ne zapira tujcemu prometu, temveč odprti rok sprejema svoje goste, katerim skuša z vsem postreči, da jih ne odbijejo od sebe.

Kaj je torej krivo, da so zadnje čase tako postrtili pogoje za bivanje na Balearih? Španija ima v Mahonu, ki leži na Balearih, svojo največjo pomorsko trdnjavo in mornariško oporišče.

Vojna ministrstva mnogih držav že leta in leta prežijo na tajno Mahona in se trgajo za vsako koščico iz Mahona.

Ce vzame laik v roke zemljevid in pogle-

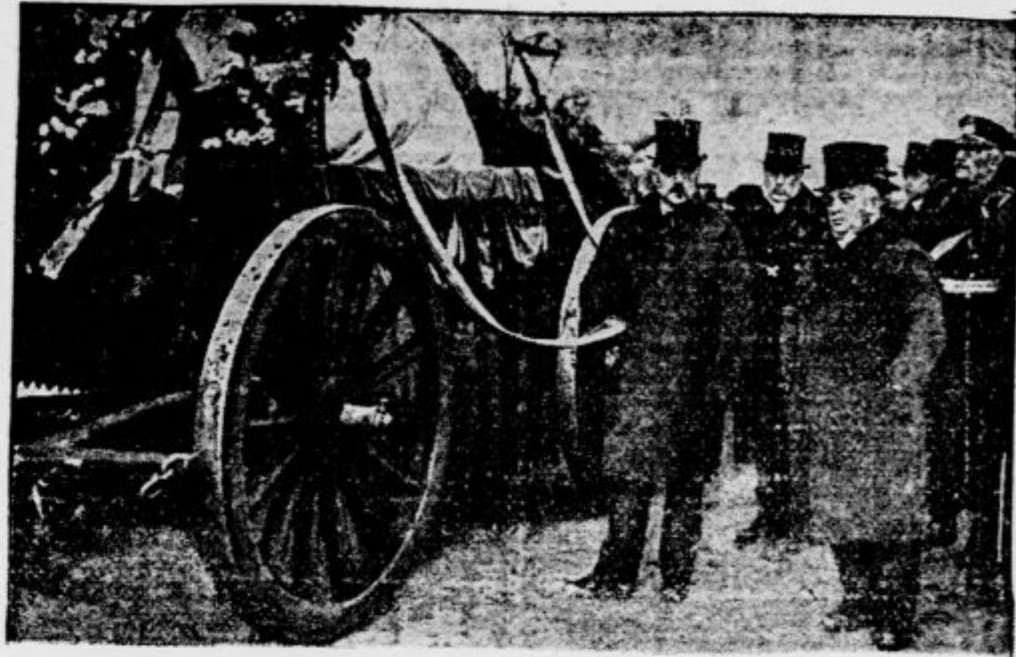
da nanj, vidi, da leži špansko mornariško oporišče na važni prehodni poti za ladje iz severne Afrike v Marseille in Toulon. Francoska vojna mornarica, ki bi hotela operirati proti Italiji, bi tukaj lahko pršla v klešče, če ne bi bila v primeru vojne Španija na francoski strani. To čutijo Italijani prav dobro, zato je tudi l. 1926. sklenil Mussolini s tedanjim diktatorjem Primom de Rivero prijateljsko pogodbo, v kateri je igralo Balearsko otočje veliko vlogo. Pod diktatorsko vlado tedanjega režima je prišlo celo tako daleč, da so italijanski letalci obiskali Mahon, za kar so italijanski listi servirali čitateljem uradno pojasnilo, da se je Španija zavezala, da bo v primeru italijansko-francoskega konflikta ohranila popolno nevtralnost. Vendar je mednarodna javnost dvomila v istinitost tega pojasnila kajti iz izjav, ki so jih dajali tedanji španski mogotci, se je zdelo, da je pakt tajni sporazum v italijansko korist.

Z izpremembo režima na Španskem se je tudi italijansko-francosko prijateljstvo ohladilo. Kdor pa je nasledoval francosko-španske odnose v zadnji dobi in si je zapomnil zlasti obisk bivšega ministrskega predsednika Herriota v Madridu, bo gotovo pomislil tudi na to, da si nista Herriot in tedanji francoski vojni minister samo ogledovala španskih pokrajinskih lepot. Listi so poročali, da sta francoska državnikova govorila o Maroku, toda kmalu nato so prišle v javnost vesti, da je španska vlada sklenila izgraditi in povečati vojno luko v Mahonu ter jo izpopolniti z vsemi sredstvi moderne vojne tehnike.

Ta dela so zdaj očividno v teku. Mahon-

ske pristanišče bo dobilo najmodernejšo trdnjavske topove, kakršni so namenjeni za obrambo obrežja. Poleg tega bodo tam zgradili niz novih utrd, za katere je španska vlada že dovolila milijonske kredite. Za obrambo ima namreč tudi Španija še vedno dovolj denarja, čeprav so tudi njene finančne precej zrahljane. Poleg tega je dobila nedavno španska armada boljšo opremo. Pravijo, da so prišle jeklene čelade iz Francije. Balearske otoke pa prav marljivo utrjujejo na vseh koncih in krajih in zato ne dovoljujejo nepoklicanim očem, da bi bile priča tega dela.

Prevoz smrtnih ostankov Jona Duce

Voz s truplom umorjenega romunskega ministrskega predsednika iz Sinaje v Bukarešto

Pošasti lezejo na dan

Čudne živali, ki o njih znanost še ni izrekla zadnje besede

Poročila, ki so jih objavili angleški listi o pojavu neznanske predpotopne pošasti v samotnem škotskem jezeru Loch Nessu, so izzvala ne samo na Angleškem, temveč po vsem svetu ogromno senzacijo.

Kakor smo poročali tudi mi, so dale te vesti povod za razne interpelacije in debate celo v londonskem parlamentu. Interpelirani minister je bil toliko previden, da se ni hotel izraziti ne za resničnost ne proti resničnosti poročil o pojavu pošasti, dejal je, da prepušča za sedaj razjasnitev tega vprašanja privatni iniciativi, oblasti so se v stvar vmešale le toliko, da so izdale odredbo, naj nihče ne strelja na žival, če bi se zopet pojavila.

V zadnjih dneh smo pa čitali, da je londonska Geografska družba, torej zelo resna in zelo uradna ustanova, odpremila k Lochnesskem jezeru ekspedicio, ki naj bi dokončno razčistila to senzacijo.

Med tem pa je nastal na obalah skrivnostnega jezera pravi živah, tako da ne bo nič čudnega, če se bo pošast prestrašila in se umaknila strogim pogledom znanstvenih ekspedicijskih v neznane jezerske globine. Cela vrsta velikih svetovnih listov, angleških, ameriških, francoskih in nemških, je poslala k Loch Nessu svoje posebne poročevalce, da bi ujeli kaj stvarnega in vidnega o pošasti.

Poročevalec pariškega »Matina« piše, da so deli jezerske obale včasih dobesedno zasadeni od reporterjev in fotografov, ki prežijo na nestvor. Pravijo, da so ga dvakrat filmali in ta material preiskuje sedaj Geografska družba v Londonu. Težko pa bo iz teh slik kaj ugotoviti, ker so bile snemane na veliko daljavo in je pošast na njih — če je bila res pošast — premajhna in nerazločna.

V zadnjih časih gredo tudi opisi pošasti s strani »očividcev« precej narazen, tako narazen, da začnemo govoriti celo o dveh pošastih v Lochnesskem jezeru. Kakor znano, so prvotno trdili, da gre za kakšnih 20 m,

golo, rdečkasto žival z razmeroma majhno glavo, zadnji očividec, neki Yamieson, ki se je pripeljal s svojim avtomobilom slučajno do jezera in ni prej baje ničesar slišal o njegovih predpotopnih skrivnostih, pa pripoveduje naslednje:

»Ob obali jezera se mi je v motorju nekaj pokvarilo. Ko sem popravljal stroj, zaslišim za seboj nenadno zavalovanje in šumenje vode. Obrnil sem se in zagledal, kako plava proti cesti, ki gre tik jezera, grozo vznemirjajoče bitje. Glava mu je bila kakor glava velikega, močno poraslega psa, a telo

Tako je prebivalstvo siceršnjega mesta Sinakaze te dni ubilo in sežgalo mornarski nestvor, ki je bil baje požrl nekega otroka. Ob irski obali so potniki in posadka neke ameriške ladje videli iz bližine nestvor, ki je meril baje več nego 30 m v dolžino in bil podoben kači, ki se je pomikala z valoviti mi gibi telesa po morju naprej.

Tudi pri Valenciji v Španiji so ubili neko neznano veliko žival, o kateri pa podrobnejša poročila manjkajo.

Krona vsega je nestvor, ki so ga ubili holandski lovci pri Hamstovnu v južni-

RAZISKOVALEC WETHERELL MERI ODTISE PREDPOTOPNE ŽIVALI NA OBALI LOCH NESSA

mu je bilo kakor telo velikanske kače, ki z mogočnim repom biča valove. Vrat je bil precej debel in kakšen meter dolg. Nad vodo se je dvigalo nekaj kakor najmanj 60 cm visoka grba, za to grbo se je dvigala druga, znatno večja in širša, morda 1.30 m visoka. Dolžina grozotne živali je bila 6 do 8 m. Koža je bila videti pokrita z luskinami. Barva je bila črna.

Yamieson je nestvor opazoval kakšno minuto in obšla ga je takšna groza, da se ni mogel premakniti z mesta. Končno se je toliko zbral, da jo je mogel pophati — avtomobil pa je ostavil na mestu. Ko so člani ene izmed ekspedicijskih prišli do tega mesta, je bila žival že izginila. Toda v pesku so našli na pol zabrisane sledove ogromnih, s plavutami opremljenih tac. Te odtise so fotografirali in oddali v mavec, nato odposlali v London. Širina odtisa znaša po poročilih angleških listov 61.5 cm.

Zanimivo je, da je našel tudi raziskovalec Wetherell, vodja ekspedicijske Geografske družbe dva odtisa nog neznane zveri na samotnem in težko dostopnem kraju ob jezeru. Največja dolžina teh odtisov pa znaša 25 cm, največja širina 21 cm. Tudi odtiske teh odtisov so poslali v London.

Zakon serije zahteva med tem teko rekoč svoje žrtve. Istočasno z zadnjimi vestmi o nestvoru Lochnesskega jezera so prišle od vseh strani sveta poročila o drugih pošastih, ki se zlagajo po opisih z opisom Yamiesonove pošasti.

ČE BEREŠ TO, IZVEŠ:

da je te dni v Lodžu, v nekem ondotnem cirkusu lev napadel dečka, ki se mu je neoprežno približal. Zver je dečka raztrgala, da je kmalu nato umrl v bolnišnici;

da so izključili iz ruske komunistične stranke v zadnjem času 750.000 članov, to je eno četrtino članstva. »Čistko« je ukazal diktator Stalin, ki se je s tem iznebil mnogih starejših borcev;

da so policijske oblasti na Finskem prijale v Uleaborgu na severnem Finskem nekega Behma, ki je bil, kakor se je izkazalo, vodja tajne vohunske družbe v Helsinkih;

da so zabeležili potresni aparati v Bayonneu na novega leta dan potresne sunke, o katerih poročajo tudi iz Pirinejev;

da je panameriški kongres v Montevideu proglasil zastavo španske rase za uradno zastavo Panamerike;

da so začeli v Uru odgrinjati Nebukadnezarjev zid in da si obetajo arheologi od tega važnih izsledkov za mezopotamsko zgodovino;

da imajo v Alžiru poldrugi meter snega; da pripravljajo v Bolgariji polet letalske eskadre v večja evropska mesta in da bodo letalci obiskali tudi Prago;

da je izdala italijanska vlada nove kolonialne znamke;

da so našli v Ameriki v minulem letu 47 kličanj, kar kaže Zedinjene države v posebni luči civilizacije.

Vez med preteklostjo in bodočnostjo

Biologija dednosti in proučevanje prednikov

Če raziskujemo telesne in duševne lastnosti naših prednikov, spoznavamo sami sebe in pri tem moramo upoštevati ženske prednike prav tako kakor moške, kajti ženska je tudi nositeljica dednih osebnih in jih prenaša celo bolj na sinove nego na hčere. Pestra biologija dedščina, ki z nakopičenjem enakih nagnjenj ojači to ali ono telesno in značajno potezo, z izpadom drugih nagnjenj pa jo slabi, nes dela kot potomce za nosilce vseh očetov in mater v našem potomstvu in veže tako preteklost z bodočnostjo.

Pododovanje se vrši po določenih, večnih zakonih narave. Če smo s pomočjo rodovnika dobili čim jasnejši vpogled v telesno in duševno strukturo prednikov, v njih nadarjenosti, karakterne poteze, bolezni itd., dobimo tudi ključ do bistvenih lastnosti njih potomcev.

Bolezenske in redke lastnosti, ki izvirajo od prednikov, so vidnejše od normalnih in zdravih lastnosti. Telesne lastnosti, ka-

kor oblika lobanje in obraza, telesna oblika in velikost, barva las in polti, se mešajo in razmešajo. Med podedljive lastnosti spada tudi odpornost ali neodpornost nasproti boleznim, kar ima za posledico spet daljše ali krajše življenje, tako da lahko upravičeno govorimo o rodbinah, ki dolgo žive in o rodbinah, ki žive kratko.

Potomstvu v prid moramo pri izbiri zakonskega druga obrabiti svojo pozornost na razne podedovane bolezni, kakor na slabotno konstrukcijo. Sem spadajo n. pr. razne bolezni oči in ušes, nagnjenost k tolščavosti, protinu, poapnenju žil, sladkorni bolezn, krvavljenju, srčnim, kožnim in zobnim boleznim, okvaram itd. Med slabimi duševnimi lastnostmi se posebno rado podeduje npr. v intelektualno slabost, nagnjenje za alkohol, zločin, propalost, nevrastenija, padavničnost, histerija itd.

Zivljenje, kakršno nam zapoveduje narava, je najboljšje jamstvo, da bo tudi naše potomstvo telesno in duševno zdravo.

Pomlahevanje s krvjo

Senzacionalna zdravniška vest

Ruskemu zdravniku dr. Javorskemu, ki živi že dolgo v Parizu, je uspelo pomladiti 3300 poskusnih oseb z najpreprostejšo metodo, ki si jo more človek misliti, namreč z injekcijami krvi. Ta kri nekoliko kubičnih centimetrov, mora izvirati seveda iz popolnoma zdravega, mladega človeka, iniciira pa se ne v žile, temveč v tkivo. Po potrebi se injekcije ponovijo.

Sama na sebi ne predstavlja ta metoda nič novega. Uporabljali so jo že dalj časa za zatiranje belokrvnosti in drugih krvnih bolezni. Učinek je podoben učinku pri transfuzijah, samo da je v splošnem šibkejši. Doselej niso opazili, da bi bil učinek izrazito pomlajevalen, dasi daje injicirana kri organom, ki proizvajajo kri, pobudo za življeno delovanje. Metoda dr. Javorskega mora biti tedaj izpopolnjena še s kakšno »malenkostjo«.

Umor v zakotni ulici

Komisija za umore v centrali kriminalne policije je obveščena, da se je v zakotni ulici na stanovanju neke vdove zgodil umor. Lastnica stanovanja leži nezavestna sredi sobe, omare, police in predali so premetani. Posebnih znakov, po katerih bi se lahko sklepalo na zločinca, manjka.

Kriminalna policija mora rešiti uganko, kdo je storilec, ki ni pustil nikakih individualnih sledov? Kaj mora storiti? V današnjem času, ko tudi v detektivskem poslu izginja romantika, izginjajo junaki ne navadnih darov in sposobnosti, ki razkrinkujejo zločince? To vam pove članek (s sliko) »Mehanični detektive v pravkar izšli številki tedenske revije »Življenje in svete«.

Panika zaradi Lindberghovega sina

Zgodaj je začel nagajati.

Šele zdaj poročajo iz Newyorka o paniki, ki je nastala ob pristanku Lindberghovega letala na newyorškem letališču po velikem poletu, ki ga je napravil Charles Lindbergh s svojo ženo okrog sveta.

Lindberghov drugorojenec, ki so ga bili prinesli na letališče, da oče in mati objameta takoj po pristanku na zemlji, je nedanoma izginil. Staršev in občinstva se je polastila nepopisna panika. V strahu, da ne bi bilo dete ugrabljeno, je policija obkolila množico. V zadnjem trenutku, ko je neko letalo zabrnelo v zrak, pa je mali Lindbergh prilezel skozi odprtino nekega aeroplana, ki je ležal na tleh. Otrok se je bil zaprl v kabino, ker se mu je zdelo tam lepo in je imel mir pred ljudmi.

Ameriški tisk poudarja pri tej novici, da sta Lindbergh in njegova žena prešla v zadnjih šestih mesecih nad tisoč grozljivih pisem, v katerih jima neznanci sporočajo, da bodo ugrabili tudi njunega drugega sina.

Nič več natakarič v Nemčiji

Nemška vlada je sklenila, da se končno, veljavno odpravi frak pri natakaričih. Natakarska obleka sestoji iz navadnih hlač s pisanim ovratnikom in zlato porto.

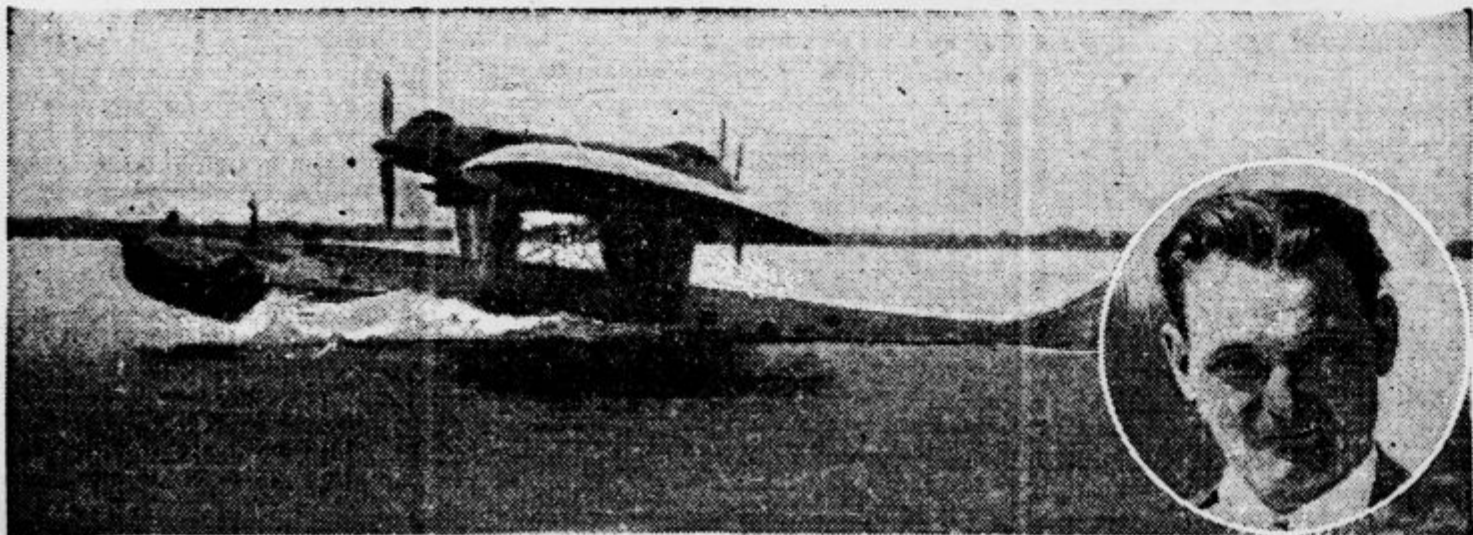
Obenem je nemška vlada odredila, da se morajo polagoma odpraviti vse natakariče v javnih lokalih. Ženske se morajo namestiti z moškimi. Restavracije, v katerih zaenkrat še strežijo ženske, se morajo zapreti najdlje ob 22. zvečer.

DVA ODTISA NOG PREDPOTOPNE POŠASTI,

ki ju je našel raziskovalec Wetherell. A = krempelj, B = podplati oziroma pete, ki so globlje vtisnjene v tla nego krempelj. Slika je posneta po risbi »Matinovega« poročevalca.

Nov francoski rekord v nepretrganem poletu

Francosko vodno letalo »Croix du Sud« je te dni po 23-urnem poletu brez vmesnega pristanka srečno prispelo iz Marsellie v Senegal (4300 km). Na sliki vidimo letalo pri startu. V krogu poveljnik hidroplana, kapitan Bonnot

VSAK DAN ENA

Kaj in kako se je zgodilo vmes, lahko vidite v seriji slik »BEHACELJ SNUBI SVOJO IZVOLJENKO« v pravkar izšli številki ilustrirane tedenske revije »ŽIVLJENJE IN SVET«

